

เรื่องน่าสนใจฉบับ

การดำเนินงานของฝ่าย จริยธรรม	1
ใบรับรองแพทย์เพื่อการรับรอง สุขภาพ Medical Certificate For Certifying The Health	2
หมอกับกฎหมาย	4
ข้อคิด-ข้อเตือนใจ	4
จากแฟ้มการประชุมกรรมการ แพทยสภา ราชวิทยาลัย สูตินรีแพทย์ แห่งประเทศไทย แจ้งผลการประเมินเพื่อรับรอง มาตรฐานการให้บริการเกี่ยวกับ เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์	4

ผู้ผลิต

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ศ.คลินิก นพ.อำนาจ กุศลานันท์

บรรณาธิการ

พญ.ชัญวลี ศรีสุโข

กองบรรณาธิการ

รศ.นพ.ภาคภูมิ สุปียพันธ์ุ

พลอากาศตรี นพ.อิทธิพร คณะเจริญ

นพ.เกรียง อัครรุ่งนรินทร์

นพ.โชติศักดิ์ เจนพาณิชย์

นาวาอากาศโท นพ.ธนาธิป ศุภประดิษฐ์

นางพลอยรัตน์ พวงชมพู

นางสาวกรองแก้ว พรหมะวัน

เจ้าของ

สำนักงานเลขาธิการแพทยสภา

ที่อยู่ : อาคาร 6 ชั้น 7

สำนักงานปลัดกระทรวงฯ

กระทรวงสาธารณสุข ถ.ติวานนท์

อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 0-2590-1886

โทรสาร 0-2591-8614-5

E-mail : prtmc.tmc@gmail.com

Website : www.tmc.or.th

หมายเหตุ

ฉบับที่ 11 ประจำวันที่ 15 พฤษภาคม - 15 มิถุนายน 2557

แพทยสภา

ดวงอาทิตย์ลอยเด่นอยู่บนท้องฟ้าสีฟ้าสด สาดแสงจ้าลงมายังโลก รังสีความร้อนอบอวลคลุมสรรพสิ่งบนพื้นหล้า ขณะที่ บก. หมายเหตุแพทยสภา เดินไปเดินมาในบรรยากาศที่ไม่ได้ปรุงปรับโดยเครื่องปรับอากาศ ทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนกำลังเป็นไถ่อย่าง แขน้ำร้อนนอนเซน เขียนแบบนี้แล้ว ฟังดูน่าจะดีมีความสุขสบาย มากกว่าความรู้สึกที่แท้จริง คือ เหมือนตนเองกำลังเป็นไถ่อย่าง บนเตาถ่าน ขณะกำลังเขียนบทบรรณาธิการอยู่นี้ ไถ่อย่างอ๊วย บก. รู้สึกร้อนจนไม่อาจเอ่ยคำไหนดีไปกว่า “สวัสดีคิมหันตฤดู” ขอให้ท่านสมาชิกแพทยสภาทุกท่าน มีความสุขกับผลไม้หลากหลายชนิดที่ออกมารับฤดูกาล สุขภาพแข็งแรง พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ 8 โรคฮิต ที่มาพร้อมกับน้ำร้อน คือ โรคท้องเสีย อาหารเป็นพิษ ไทฟอยด์ โรคผดผื่นคัน โรคขาดน้ำ โรคระบบหายใจ โรคพิษสุนัขบ้า โรคเครียด ค่ะ

หมายเหตุแพทยสภาจะมีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ฉบับที่ 11 เป็นต้นไป คือ จะมีบทความประจำของ ศ.คลินิกนายแพทย์อำนาจ กุศลานันท์ หัวหน้ากองบรรณาธิการหมายเหตุแพทยสภา ประธานฝ่ายกฎหมายและจริยธรรมของแพทยสภาฯ ชื่อคอลัมน์ว่า “หมอกับกฎหมาย” เพื่อให้สมาชิกแพทยสภาทราบถึง ความก้าวหน้าของกฎหมายใหม่ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานของแพทย์ และขอต้อนรับกองบรรณาธิการท่านใหม่ที่มาช่วยกันทำงาน ให้หมายเหตุแพทยสภามีบุคลิกยิ่งขึ้น คือ รศ.นพ.ภาคภูมิ สุปียพันธ์ุ กรรมการแพทยสภา และอดีตประธานราชวิทยาลัย โสต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทยค่ะ

สำหรับความก้าวหน้าในการประกวดต้นฉบับ สารคดีเรื่องเล่าในโครงการหมอในดวงใจ ที่จัดประกวดมาตั้งแต่ สิงหาคม พ.ศ. 2556 นั้น ต้นฉบับที่ส่งเข้าประกวดทั้งหมด 115 เรื่อง ได้ผ่านการคัดเลือกรอบแรกแล้ว เหลือ 30 เรื่อง จะประกาศผลงานที่ได้รับรางวัล จำนวน 12 รางวัล ในเดือนพฤศจิกายน 2557 พร้อมกับจัดทำพ็อคเก็ตบุ๊ก “หมอในดวงใจ” ตามข้อตกลงในกติกาการประกวด คือ ผลงานที่ได้รับรางวัล สำนักงานเลขาธิการแพทยสภา ส่งวนสิทธิ์จัดพิมพ์และเผยแพร่เป็นครั้งแรกภายใน 2 ปี

ด้วยความรักและปรารถนาดี

จาก พญ.ชัญวลี ศรีสุโข (chanwalee@srisukho.com) บก. หมายเหตุแพทยสภา

การดำเนินงานของฝ่ายจริยธรรม

คณะกรรมการแพทยสภา มีมติเห็นชอบตามที่ นายแพทย์สุกิจ ทัตชนสุนทรวงค์ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ เสนอ ให้คณะกรรมการแพทยสภาพิจารณา กรณีความเห็นของอนุกรรมการสอบสวน ในการกำหนดโทษทางจริยธรรม โดยให้พิจารณา เหตุอันควรปรานีด้วยเสมอ ตามข้อบังคับว่าด้วยกระบวนการพิจารณา เกี่ยวกับคดีด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2548 ส่วนที่ 5 ว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ ของคณะอนุกรรมการสอบสวน ข้อ 52 ซึ่งเกี่ยวกับการให้ความเห็นของ คณะอนุกรรมการสอบสวน ในส่วนที่กำหนดโทษตาม (7.2) ที่กำหนดว่า ถ้าเห็นว่าผู้ถูกร้องเรียนประพฤติผิดจริยธรรม แห่งวิชาชีพเวชกรรม ก็ให้ระบุว่าประพฤติผิดหมวดใด ข้อใด พร้อมทั้งเสนอการลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 39 แห่ง พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525 ในการพิจารณาเสนอการลงโทษ ให้คณะอนุกรรมการสอบสวนพิจารณา เหตุอันควรปรานีต่อผู้ถูกร้องเรียนโดยคำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้

- ผู้กระทำผิดมีคุณความดีมาก่อน
  - ผู้กระทำผิดรู้สำนึกถึงความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น
  - ผู้กระทำผิดยอมรับผิด หรือให้ความรู้แก่คณะอนุกรรมการสอบสวน อันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา
  - เหตุอื่น ๆ ที่คณะอนุกรรมการเห็นว่า มีลักษณะทำนองเดียวกัน
- ดังนั้น จึงเห็นควรให้คณะอนุกรรมการสอบสวนได้พิจารณาเหตุอันควรปรานี ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับฯ ทุกครั้ง ที่มีการเสนอการลงโทษ ดังรูปแบบต่อไปนี้

- “คณะอนุกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องเรียนมีการประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม หมวด ... ข้อ ... ประกอบกับการพิจารณาถึงเหตุอันควรปรานีแล้ว เห็นว่าผู้ถูกร้องเรียนเป็นผู้กระทำคุณงามความดี ในเรื่อง... สำนึกในความผิดและได้บรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้นด้วยการ ... และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพิจารณา จึงเห็นควรลงโทษ ...” หรือ
- “คณะอนุกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องเรียนมีการประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม หมวด ... ข้อ ... ประกอบกับไม่มีเหตุอันควรปรานี จึงเห็นควรลงโทษ ....”

เรียน

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
เลขที่ใบอนุญาต 16/2552
ปณฝ. กระทรวงสาธารณสุข

หมอกับกฎหมาย

ศ.คลินิก นว.อำนาจ กุศลานันท์ นายกแพทยสภาอาวุโส

สวัสดิ์ศรีรับพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ผู้ร่วมวิชาชีพที่เคารพรัก ผมมีเรื่องที่ยากคุยด้วยอยู่หลายเรื่องในหมายเหตุแพทยสภานี้ และฉบับต่อไป เพราะเรื่องทางกฎหมายที่เข้ามาแล้ว และกำลังจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับการทำงานของพวกเขาที่มีอยู่ตลอดเวลา มีทั้งที่เป็นข่าวและมาแบบเงียบกริบ ซึ่งผมในฐานะประธานฝ่ายกฎหมายและจริยธรรมของแพทยสภาและทีมงาน ได้เฝ้าติดตามและร่วมกันหาแนวทางแก้ไขมาอย่างต่อเนื่อง

ผมขอเริ่มต้นด้วย ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข ที่มีมติของคณะกรรมการแพทยสภาเห็นด้วยในเจตนารมณ์ที่จะให้มีการช่วยเหลือเยียวยาผู้ป่วย ที่เกิดภาวะไม่พึงประสงค์ในการตรวจรักษา แต่เมื่อได้พิจารณาถึงเนื้อหาในร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอย่างละเอียดแล้ว พบว่ามีเรื่องสำคัญ ที่ต้องแก้ไขอีกมาก ยกตัวอย่างเช่น องค์ประกอบของคณะกรรมการและอนุกรรมการ ก็มีผู้ที่เป็นแพทย์ในสัดส่วนที่น้อยเกินไป หลักเกณฑ์การจ่ายเงินยังเป็นปัญหา ที่มาของเงินกองทุนก็ยังไม่เหมาะสม และที่สำคัญคือ เมื่อรับเงินช่วยเหลือ (ที่เรียกอย่างสวยหรูว่าคุ้มครอง) แล้ว ก็ยังสามารถฟ้องร้องแพทย์ต่อได้อีก ซึ่งแพทยสภาได้จัดสัมมนาและทำประชาพิจารณ์ไปหลายรอบแล้ว เกือบทั้งหมดของที่ประชุมเห็นตรงกันว่าร่างพระราชบัญญัตินี้หากเข้าสู่สภา และออกมามีผลใช้บังคับ จะเป็นการกระตุ้นให้มีการฟ้องร้องแพทย์มากขึ้น และมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและแพทย์เป็นอย่างดี ดังนั้น พวกเราจึงแสดงความไม่เห็นด้วย ดังที่เป็นข่าวต่อเนื่องกันมาจนในที่สุด ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงยังไม่สามารถเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและตกไปเมื่อมีการยุบสภาหลายครั้งแล้ว

แต่ขณะนี้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้หยิบกฎหมายฉบับนี้ขึ้นมาปิดฝุ่นเพื่อจะนำเข้าสู่สภาฯ อีก ผมจึงจำเป็นต้องรีบแจ้งข่าวให้เพื่อนแพทย์ได้ทราบขณะเดียวกันก็นำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมคณะกรรมการแพทยสภาเพื่อพิจารณาแก้ไขสถานการณ์ โดยต้องยึดหลักการสำคัญไว้ให้ได้คือ ให้แพทย์ปฏิบัติหน้าที่ดูแลผู้ป่วยได้อย่างสบายใจและมั่นใจ ซึ่งได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวางในการประชุมคณะกรรมการแพทยสภา เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2557 ในที่สุดก็เห็นตรงกันและมีมติว่า ในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบหรือภาวะไม่พึงประสงค์จากการประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพนั้น แพทยสภาได้เสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ให้ขยายวงเงินช่วยเหลือผู้ป่วยที่ได้รับความเสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข ให้มีเพดานสูงสุดเป็น 2 ล้านบาท โดยให้เป็นการช่วยเหลือแบบสิ้นสุดเลย และขยายการครอบคลุมให้ครบทั้ง 3 ระบบ คือ รวมระบบสวัสดิการข้าราชการ และประกันสังคมด้วย ที่สำคัญที่สุดคือ เมื่อรับเงินช่วยเหลือแล้วต้องยุติการฟ้องร้องอย่างเด็ดขาด โดยผมได้ร่างกฎหมายดังกล่าว รวมทั้งได้ร่างแก้ไขข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขไปแล้ว ดังนั้น จึงขอให้ดำเนินการแก้ไขมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 และข้อบังคับฯ ตามที่แพทยสภาเสนอ เพราะจะสามารถช่วยเหลือผู้ป่วยได้ทันที และจะสามารถลดการฟ้องร้องได้อย่างรวดเร็ว ต่างกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติเจ้าปัญหาดังกล่าว ซึ่งแพทยสภาและแพทย์ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย

ผมและทีมงานจะรีบเร่งดำเนินการเรื่องนี้อย่างเร่งด่วน แล้วจะรายงานให้ทราบในฉบับต่อไปนะครับ รวมทั้งยังมีกฎหมายอื่นๆ อีกหลายฉบับที่ผมจะคุยกับเพื่อนแพทย์ด้วยครับ

จากแผนการประชุมกรรมการแพทยสภา ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย แห่งประเทศไทย แจ้งผลการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการให้บริการเกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์

นายกแพทยสภาแจ้งว่า ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย ได้รายงานการตรวจเพื่อรับรองมาตรฐานขอเปิดเป็นสถานพยาบาลที่ให้บริการเกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ ในฐานะสถาบันหลัก โดยมีมติให้สถานพยาบาลที่ผ่านการประเมินดังรายนาม ดังนี้

1. โรงพยาบาลนครธน
2. โรงพยาบาลสมิติเวชศรีนครินทร์
3. คลินิกหมอจรัสเวชกรรม
4. ศูนย์ผู้มีบุตรยาก เจ้าพระยา-จินตบุตร
5. โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ข้อคิด – ข้อเตือนใจ

ปัจจุบันมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการออกใบรับรองแพทย์ของแพทย์บ่อยครั้ง ยกตัวอย่าง

1. ลูกจ้างลาป่วยบ่อย โดยมีใบรับรองแพทย์มาประกอบ นายจ้างสงสัยว่าแพทย์ที่ออกใบรับรองแพทย์นั้นได้ออกโดยถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือหรือไม่
2. คนมาขอใบรับรองแพทย์ไม่ป่วย แต่ให้แพทย์เขียนว่าป่วยเพื่อจะไปลางาน ซึ่งจะได้ไม่โดนหักค่าจ้าง ผู้ป่วยร้องเรียนว่าแพทย์ไม่เขียนให้
3. คนมาขอใบรับรองแพทย์ อยากให้แพทย์เขียนว่าป่วยหนักกว่าอาการที่เป็น หรืออยากให้ลาป่วยนานกว่าดุลพินิจของแพทย์ ซึ่งผู้ป่วยร้องเรียนว่าแพทย์ไม่เขียนให้
4. ญาติคนไข้ต้องการให้แพทย์ออกใบรับรองแพทย์ ยืนยันสาเหตุที่เกิดกับคนไข้ (เช่น เลือดออกในสมอง) ให้เขียนว่าเกิดจากอุบัติเหตุ) เพื่อจะได้สินไหมทดแทนจากประกันชีวิต แต่แพทย์ไม่ยืนยันให้
5. แพทย์ออกใบรับรองแพทย์ ไม่เป็นไปตามความต้องการของคนไข้และญาติ เพราะไม่เป็นไปตามหลักวิชาการ แพทย์จึงถูกผู้ป่วยและญาติร้องเรียน
6. แพทย์ออกใบรับรองแพทย์ แต่ไม่ได้ตรวจร่างกาย และหรือตรวจพิเศษตามที่กำหนดไว้ แพทย์จึงถูกผู้ป่วยหรือผู้เกี่ยวข้องร้องเรียน
7. แพทย์ออกใบรับรองแพทย์ว่า มีความผิดปกติ ฯลฯ ทำให้ไม่ต้องเป็นทหาร เรื่องแบบนี้มีการร้องเรียน 2 แบบ คือ คนที่อยากเป็นทหาร ก็ร้องเรียนว่าเขาปกติดี แพทย์ตรวจผิด ส่วนคนที่ไม่อยากเป็นทหาร ก็ถูกคนอื่นร้องเรียนว่า แพทย์ลงความเห็นเพื่อช่วยไม่ให้ไปเป็นทหาร ฯลฯ

คำแนะนำเพื่อป้องกันการถูกร้องเรียนเรื่องใบรับรองแพทย์

1. ผู้ที่จะเขียนใบรับรองแพทย์ได้ ต้องเป็นแพทย์ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม
2. มีการตรวจร่างกาย และตรวจสิ่งที่จำเป็นตามกำหนด ก่อนออกใบรับรองแพทย์เสมอ
3. การให้ลาพัก อยู่ในดุลพินิจ แต่ควรมีหลักฐาน สามารถอ้างอิงได้ตามหลักวิชาการทางการแพทย์
4. เขียนใบรับรองแพทย์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตรงไปตรงมา ตามความเป็นจริง อ้างอิงหลักวิชาการไม่เกี่ยวข้องกับอามิสสินจ้าง
5. ใบรับรองแพทย์ สามารถเขียนถึงอาการ การวินิจฉัย พยาธิสภาพ ฯลฯ ซึ่งมีหลักฐานยืนยัน ควรระงับการเขียนถึงสาเหตุที่ไม่มีหลักฐานยืนยัน
6. กรณีที่ไม่แน่ใจ ไม่สามารถลงความเห็นในใบรับรองแพทย์ได้ ควรปรึกษาแพทย์ผู้มีประสบการณ์ หรือแพทย์นิติเวช
7. กรุณาอ่านบทความ ใบรับรองแพทย์เพื่อการรับรองสุขภาพ โดย นายแพทย์ วิสูตร พงศ์ศิริปัญญา

ใบรับรองแพทย์เพื่อการรับรองสุขภาพ Medical Certificate For Certifying The Health

นายแพทย์วิสูตร พงศ์ศิริไพบูลย์ กรมการแพทย์สภา

เมื่อผู้ป่วยต้องการผลการตรวจสุขภาพและต้องการการรับรองสุขภาพของตน ผู้ป่วยดังกล่าวจะต้องมาให้แพทย์ตรวจ ณ สถานพยาบาลแห่งหนึ่งแห่งใดซึ่งอาจเป็น สถานพยาบาลของรัฐหรือของเอกชนก็ได้ ซึ่งในขณะนี้หน่วยงานทั่วไปมิได้จำกัด ผู้ตรวจสุขภาพว่า จะต้องเป็นแพทย์จากสถาบันของรัฐบาล (รัฐ) เท่านั้น และหน้าที่ ของแพทย์ในการออกใบรับรองด้านสุขภาพนี้ ดูเหมือนว่าจะถูกรับรองแห่งสังคม ระบุ ให้เป็นหน้าที่โดยปริยายไปเสียแล้ว ทั้งนี้ รวมถึง “ใบรับรองที่เมื่อแพทย์ทำการตรวจ ร่างกาย หรือตรวจโรคให้กับผู้หนึ่งผู้ใดแล้ว” ต้องถือว่า “แพทย์จะต้องมีหน้าที่ ในการออกเอกสารรับรองที่เรียกว่าใบรับรองแพทย์เช่นเดียวกัน” ใบรับรองว่า “มาตรฐานจริงๆ” ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ อาจแตกต่างจากอาชีพหรือวิชาชีพอื่นๆ (ยกเว้นทันตแพทย์) เพราะไม่เห็นจำเป็นที่ผู้ดำเนินการหรือกระทำการดังกล่าว จะต้องออก “หนังสือรับรอง” เช่น การที่ไปตรวจซ่อมรถ ช่างที่ซ่อมก็หาจำต้องออก หนังสือรับรองการซ่อมรถไม่ อีกทั้งการที่แพทย์ต้องออกใบรับรองแพทย์นั้น สังคม ยังมองว่า “เป็นหน้าที่” และไม่สมควรได้รับค่าตอบแทนอีกด้วย เสมือนกับการออก ใบรับรองเป็นส่วนหนึ่งแห่งการประกอบ แห่งการดำเนินการทางการแพทย์ หรือ “เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบวิชาชีพเวชกรรม”¹ นั่นเอง

ใบรับรองแพทย์เพื่อการรับรองสุขภาพนั้น เดิมมักเรียกกันคุ้นปากว่า “ใบรับแพทย์ 5 โรค” เนื่องจากมีโรคที่แพทย์ต้องให้การรับรองอยู่ 5 โรค ในขณะนั้น แต่ในขณะปัจจุบันนี้นับแต่ปลายปี 2551 เป็นต้นมา องค์กรวิชาชีพ คือ “แพทยสภา” ในคราวการประชุมแพทยสภาครั้งที่ 8/2551 วันที่ 14 สิงหาคม 2551 และได้ให้การรับรองแบบฟอร์มใบรับรองแพทย์ดังกล่าว ในเดือนถัดมาแล้ว ในขณะนี้เหลือเพียง 3 โรคเท่านั้น

ความหมายของใบรับรองแพทย์ คือ เอกสารประเภทหนึ่งโดยทั่วไปจะเขียน ในกระดาษที่เป็นแบบฟอร์มเฉพาะ อาจมีคำว่าใบรับรองแพทย์ หนังสือรับรอง ใบแพทย์ หรือข้อความอื่นที่แสดงว่าเป็นเอกสารที่ออกจากรายชื่อผู้หนึ่งผู้ใด (ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525¹)

“เอกสาร”² ตามมาตรา 1 (7) หมายความว่า กระดาษ หรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้ ทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข ผัง หรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดย วิธีพิมพ์ ภาพถ่ายหรือวิธีอื่นอันเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น

แท้ที่จริงแล้วใบรับรองแพทย์ที่ออกโดยแพทย์นั้นไม่จำเป็นต้องออกในรูปของ กระดาษก็ได้ แต่ในขณะนี้จะออกในรูปแบบของกระดาษเท่านั้น เชื่อว่าในอนาคต อาจออกในรูปแบบอื่น เช่น ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ประเภทของใบรับรองแพทย์
ใบรับรองแพทย์ที่แพทย์ต้องเข้าเกี่ยวข้องนั้นอาจจำแนกได้โดย “เหตุผล ที่ผู้ป่วยต้องการ” เป็นประเภทต่างๆ เช่น

1. เกี่ยวข้องกับการมาตรวจรักษา
  2. เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่าย (ค่ารักษาพยาบาล)
  3. เกี่ยวข้องกับการลางาน (ลาป่วย)
  4. เกี่ยวข้องกับทางประกัน (เรียกร้องสิทธิทางประกันภัยประเภทต่างๆ)
  5. เกี่ยวข้องกับการฟ้องร้องหรือดำเนินการทางคดี (เอกสารทางคดี เช่น ใบชั้นสูติบัตรแฝด)
แท้ที่จริงแล้ว “ใบรับรองแพทย์” ที่แพทย์ออกให้กับผู้ป่วยนั้นมีมากมายหลากหลายมาก เช่น
1. เพื่อยืนยันการมารับการตรวจที่สถานพยาบาลจริง
  2. เพื่อใช้ประกอบในการเบิกค่ารักษาพยาบาล
  3. เพื่อเป็นการรับรองสุขภาพ เช่น ในการศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ, เพื่อ การเล่นเกม เช่น วายน้ำ, การเดินทางไปต่างประเทศ การสมัครเข้าทำงาน เพื่อ ขออนุญาต เช่น การขอทำใบขับขี่รถยนต์, การสมัครเป็นคนขายอาหาร, การสมัคร เป็นผู้ดูแลผู้ป่วยหรือเด็ก และอื่นๆ
  4. เพื่อใช้ในการลาหยุดงาน หรือลาการเรียน

5. เพื่อเป็นหลักฐานในการเรียกร้องทางแพ่ง (ค่าสินไหมทดแทน) เช่น ให้กับ คู่กรณีที่ทำละเมิดต่อผู้ป่วย

6. เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดี ไม่ว่าจะป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา (มักเกี่ยวกับรายงานชั้นสูติบัตรแฝดหรือรายงานการชั้นสูติบัตรแฝด)

7. เพื่อให้กับหน่วยงานของทางราชการ เช่น กองทุนเงินทดแทน เพื่อประเมิน สภาพของร่างกาย, ประกันสังคม เพื่อรับค่าใช้จ่ายในกองทุนประกันสังคม, กองทุน พินทุสมรรถภาพ เพื่อประเมินสภาพของผู้ป่วย, ตามพระราชบัญญัติผู้ประสบภัยจาก รถ เพื่อแจ้งให้ทราบถึง การบาดเจ็บอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุจราจร และอื่นๆ

8. ใบรับรองแพทย์เพื่อประเมินสภาพของผู้ป่วยแรงงาน เพื่อเรียกร้องสิทธิ

9. เพื่อรับรองเรื่องสติสัมปชัญญะ ประกอบการดำเนินการนิติกรรมต่างๆ เช่น การทำ หนังสือมอบอำนาจ, หนังสือสัญญาต่างๆ, พินัยกรรม, นิติกรรมอื่นๆ

10. เพื่อรับรองสติสัมปชัญญะในการร้องขอต่อศาล เช่น ขอให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือขอให้ศาลสั่งให้พ้นสภาพการเป็นคน ไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ เป็นต้น

11. เพื่อรับรองว่าหายจากโรคแล้ว สามารถทำงานได้

12. เพื่อให้กับทางบริษัทประกันภัย ในการเรียกร้องสิทธิตามที่ผู้ป่วย ได้เอาประกันไว้

13. เพื่อรับรองการเกิด (หนังสือรับรองการเกิด)

14. เพื่อรับรองการตาย (หนังสือรับรองการตาย)

15. เพื่อรับรองอื่นๆ เช่น ก) ใบรับรองการตรวจว่ามีความสัมพันธ์หรือไม่ในทาง พันธุกรรม (DNA) ข) รับรองว่ามีหมู่เลือดดังกล่าวจริง ค) รับรองผลการตรวจเอ็กซเรย์ คอมพิวเตอร์หรือคลื่นแม่เหล็ก ง) รับรองชิ้นส่วนอวัยวะ จ) รับรองทารกที่แท้ง เป็นต้น

16. เพื่อการอื่นๆ เช่น เกี่ยวกับการชั้นสูติบัตรแฝดจะมี ก) บันทึกรายละเอียด แห่งการชั้นสูติบัตรแฝด ข) รายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชั้นสูติ บัตรแฝด ค) ใบรับแจ้งการตาย เป็นต้น

ในขณะนี้องค์กรวิชาชีพ คือ “แพทยสภา”¹ ยังไม่มีการจำแนกประเภทของ ใบรับรองแพทย์ไว้อย่างชัดเจน ทำให้การแบ่งประเภทใบรับรองแพทย์เป็นไปตามดุลพินิจของแพทย์แต่ละคนหรือแต่ละสถาบัน

ใบรับรองแพทย์กับข้อกำหนดในเรื่องมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ เวชกรรม

แม้ว่าแพทยสภาจะไม่มีเกณฑ์ในการกำหนดประเภทต่างๆของใบรับรองแพทย์ ไว้ ตามเกณฑ์มาตรฐาน³ นั้น แพทย์จะต้องมีความรู้ในด้านต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ ดังนี้ “.....” ฯลฯ

2. ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ (Communication and interpersonal skills) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมพึงตระหนักถึงความสำคัญ และ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย ผู้ร่วมงาน และผู้เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้ “.....” ฯลฯ

2.1 หลักสำคัญของสื่อสาร ..... ฯลฯ
2.1.2 สามารถสื่อสารด้วยภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษาท่าทาง (Non-Verbal Communication) รวมทั้งใช้สื่อประเภทต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม ..... ฯลฯ

2.3 การสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
2.3.1 สามารถสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคงความสมดุล ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลกับการรักษาความลับของผู้ป่วย

2.3.2 มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.3.3 สามารถจัดทำบันทึกทางการแพทย์ ใบรับรองแพทย์ ใบส่งต่อผู้ป่วย และ เอกสารทางการแพทย์อื่นๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

นอกจากนี้ตามเกณฑ์ความรู้ความสามารถในการประเมินเพื่อรับใบอนุญาตเป็น ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม⁴ ยังกำหนดให้แพทย์ต้องมีความสามารถ ดังนี้ “.....” ฯลฯ

2.6 สามารถตรวจและให้ความเห็นหรือทำหน้าที่รับรองเกี่ยวกับผู้ป่วย ผู้พิการ และทุพพลภาพ ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตามความที่กฎหมายกำหนดให้ พนักงานสอบสวน องค์กร หรือศาลในกิจการต่างๆ ได้ เช่น หนังสือรับรองสุขภาพ หนังสือรับรองความพิการทุพพลภาพ หนังสือรับรองการตาย การเป็นพยานต่อ พนักงานสอบสวนและศาล”

ใบรับรองแพทย์เพื่อการรับรองสุขภาพในปัจจุบัน

ใบรับรองแพทย์เพื่อสุขภาพ

ใบรับรองแพทย์เพื่อการรับรองสุขภาพนั้นเดิมมักเรียกกันคุ้นปากว่า “ใบรับแพทย์ 5 โรค” เนื่องจากมีโรคที่แพทย์ต้องให้การรับรองอยู่ 5 โรค ในขณะนั้น (ขณะนั้น 3 โรคเท่านั้น) แต่ในขณะปัจจุบันนี้ (นับแต่ปลายปี 2551) เป็นต้นมา องค์กรวิชาชีพ คือ “แพทยสภา”¹ ในคราวการประชุมแพทยสภาครั้งที่ 8/2551 วันที่ 14 สิงหาคม 2551 และได้ให้การรับรองแบบฟอร์มใบรับรองแพทย์ดังกล่าวในเดือนถัดมาแล้ว โดยได้ปรับปรุงใบรับรองแพทย์เพื่อให้แพทย์รับรองสุขภาพกับผู้ป่วยหรือผู้มารับการตรวจใหม่ ในส่วนที่แพทย์สมควรได้รับทราบซึ่งแท้ที่จริงด้วย แต่ยังมีแพทย์จำนวนมากไม่ทราบในเรื่องดังกล่าว

ส่วนประกอบของใบรับรองแพทย์เพื่อสุขภาพ

ใบรับรองแพทย์ดังกล่าวอาจแยกได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. ส่วนที่เกี่ยวกับการรับรองสุขภาพของผู้รับการตรวจ

ในส่วนนี้เป็นส่วนที่เพิ่มเติมจากในอดีต เพราะเป็นการให้ผู้รับการตรวจสุขภาพผ่านการรับรองสุขภาพ ซึ่งอาจโดยตนเองหรือบุคคลอื่นมาก่อน ในกรณีนี้ผู้รับไม่อาจรับรองสุขภาพของตนเองได้ เช่น เด็ก เป็นต้น การรับรองดังกล่าวถือว่าเป็น “การรับรองเบื้องต้น” นั่นเอง จึงเห็นได้ว่าจะมีส่วนของผู้ให้การรับรองเบื้องต้นด้วย ชื่อ ที่อยู่ และบัตรประจำตัวประชาชน (แท้ที่จริงอาจใช้บัตรอื่นได้แต่สมควรเป็นบัตรที่ทางการได้ออกให้) และประวัติสุขภาพอย่างง่ายๆ เช่น โรคประจำตัว ประวัติการผ่าตัด การเข้ารับการรักษาพยาบาลในฐานะผู้ป่วยใน และอื่นๆ เท่านั้น

2. ส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจของแพทย์

ในส่วนนี้คือส่วนที่แพทย์ตรวจและให้การรับรองนั่นเอง ซึ่งสามารถแยกออกเป็นส่วนย่อยได้ คือ

2.1 ส่วนที่เกี่ยวกับสถานะของแพทย์ผู้ตรวจ คือ สถานที่ตรวจ วันที่ตรวจ ชื่อผู้ตรวจพร้อมใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม

2.2 ส่วนที่ตรวจได้ คือสิ่งที่แพทย์ได้จากการตรวจร่างกายของผู้รับการตรวจ โดยทั่วไป นั่นเอง ที่สำคัญและน่าสังเกตของการตรวจและรับรองของแพทย์ ตามใบรับรองแพทย์ในปัจจุบันนี้ มีเนื้อหาที่สำคัญคือ

ก. ส่วนที่เห็นๆได้ชัดจากสภาพของร่างกาย ที่เรียกว่า “ทุพพลภาพจะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้” หมายถึงจะต้องแสดงถึงความพิการอย่างหนักนั่นเอง

ข. ส่วนของโรคทางจิตที่รุนแรง เช่น โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน

ค. ส่วนของสติปัญญา คือ ปัญญาอ่อน

ง. ส่วนของอาการ คือ อาการของการติดยาเสพติด อาการของโรคพิษสุราเรื้อรัง จ. อาการของโรคเฉพาะเพียง 3 โรคเท่านั้น คือ

(1) โรคเรื้อนในระยะติดต่อหรือในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่รังเกียจแก่สังคม

(2) วัณโรคในระยะอันตราย

(3) โรคเท้าช้างในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่รังเกียจแก่สังคม

อย่างไรก็ตาม หากมีความจำเป็นต้องตรวจหาโรค ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้ป่วย จะมีระบุไว้ให้แพทย์เขียนเพิ่มเติมในข้อ (4) นั่นเอง โดยใช้ข้อความว่า “ถ้าจำเป็นต้องตรวจหาโรค ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้รับการตรวจ ให้ระบุข้อนี้”

ตัวอย่างใบรับรองแพทย์

เล่มที่..... เลขที่.....

ส่วนที่ 1 ของผู้ขอรับใบรับรองสุขภาพ

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....

สถานที่อยู่ (ที่สามารถติดต่อได้).....

หมายเลขบัตรประชาชน.....ข้าพเจ้าขอรับรอง

สุขภาพโดยมีประวัติสุขภาพดังนี้

1.โรคประจำตัว ไม่มี มี (ระบุ).....

2.อุบัติเหตุและผ่าตัด ไม่มี มี (ระบุ).....

3.เคยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ไม่มี มี (ระบุ).....

4.ประวัติอื่นที่สำคัญ.....

ลงชื่อ.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ในกรณีเด็กที่ไม่สามารถรับรองตนเองได้ให้ผู้ปกครองลงนามรับรองแทนได้

ส่วนที่ 2 ของแพทย์

สถานที่ตรวจ.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า นายแพทย์/แพทย์หญิง.....

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมเลขที่.....

สถานที่ประกอบวิชาชีพเวชกรรม.....

ได้ตรวจร่างกาย นาย/นาง/นางสาว.....

แล้วเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

มีรายละเอียดดังนี้

น้ำหนักตัว.....กก.- ความสูง.....เซนติเมตร-

ความดันโลหิต.....มม.ปรอท -ชีพจร.....ครั้ง/นาที

สภาพร่างกายทั่วไป อยู่ในเกณฑ์ ปกติ ผิดปกติ(ระบุ).....

ขอรับรองว่าบุคคลดังกล่าว ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไม่ปรากฏอาการของโรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน หรือปัญญาอ่อน ไม่ปรากฏอาการของการติดยาเสพติดให้โทษ และอาการของโรคพิษสุราเรื้อรัง และไม่ปรากฏอาการและอาการ แสดงของโรคต่อไปนี้

(1) โรคเรื้อนในระยะติดต่อหรือในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่รังเกียจแก่สังคม

(2) วัณโรคในระยะอันตราย

(3) โรคเท้าช้างในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่รังเกียจแก่สังคม

(4) .....

.....

สรุปความเห็นและข้อแนะนำของแพทย์.....

.....

.....

ลงชื่อ.....แพทย์ผู้ตรวจร่างกาย

หมายเหตุ (1) ต้องเป็นแพทย์ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม

(2) ให้แสดงว่าเป็นผู้มีร่างกายสมบูรณ์เพียงใด ใบรับรองแพทย์ฉบับนี้ให้ใช้ได้ 1 เดือนนับแต่วันที่ตรวจร่างกาย

แบบฟอร์มนี้ได้รับการรับรองจากมติคณะกรรมการแพทยสภาในการประชุมครั้งที่ 8/2551 วันที่ 14 สิงหาคม 2551

สรุป

ในขณะนี้ได้มีการใช้แบบใบรับรองแพทย์ใหม่ที่ประกาศโดยองค์กรวิชาชีพ คือ “แพทยสภา” แล้ว สิ่งที่มีความแตกต่างจากของเดิมและแพทย์น่าจะให้ความสนใจคือ ใบรับรองแพทย์ (เพื่อรับรองสุขภาพ) มีส่วนที่ผู้จะมาให้แพทย์รับรองนั้นได้ตกลงด้วยในส่วนต้น (ส่วนที่ 1) และส่วนที่ของแพทย์ (ส่วนที่ 2) นั้น คือ ส่วนที่แพทย์ตรวจได้และให้การรับรองนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

1. พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525. ราชกิจจานุเบกษา 2525; 99: 1-24.

2. ประมวลกฎหมายอาญา. <http://legal-informatics.org/file/3.pdf>

3. ประกาศแพทยสภาที่ 11/2555 เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา พ.ศ. 2555 โดยในการประชุมครั้งที่ 4/2555 วันที่ 12 เมษายน 2555 ได้มีมติให้แก้ไขข้อความในประกาศแพทยสภาที่ 11/ 2555 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2555 เป็น “ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ (24 มกราคม 2555)”

4. ประกาศแพทยสภา ที่ 12/2555 เรื่อง เกณฑ์ความรู้ความสามารถในการประเมินเพื่อรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2555. (Medical Competency Assessment Criteria for National License 2012) ประกาศ ณ วันที่ 24 มกราคม 2555